

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Pronominální subjekt v italštině ve srovnání s češtinou

Diplomantka: Bc. Simona Spolková

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.

Rozsah: 88 stran vč. bibliografie

V předkládané diplomové práci si autorka stanovila za cíl popsat stručně italskou i českou syntax (sic!), podrobněji se věnovat kategorii podmětu a jeho obligatornímu vyjadřování, a nakonec ověřit v korpusu Intercorp, zda je distribuce pronominálního subjektu pro 1. a 2. osobu v obou jazycích v zásadě shodná (s. 9). Autorka chce vycházet z teorie Principů a parametrů (Chomsky, 1981) a zejména z předpokladu, že oba zkoumané jazyky patří do skupiny jazyků pro-drop.

V úvodní části práce se autorka věnuje jednak otázkám slovosledu a jednak detailně představuje základní větné členy v italštině i v češtině. Text je z věcného hlediska v zásadě v pořádku, z metodologického hlediska mu lze vytknout dvě věci: za prvé navzdory principům avizovaným v úvodu čerpá autorka převážně z literatury ne-generativistické, např. z mluvnice S. Hamplové, ke generativistickým studiím – které v bibliografii má (Graffi, 1994; Donati, 2008) – nepřihlížela; za druhé řeší řadu otázek, které s tématem práce nesouvisejí (např. větné členy jako předmět, příslovečná určení nebo doplněk, s. 22-29). Klíčovou pasáží teoretické části je kapitola o podmětu (s. 30-48), zpracována je kvalitně, opět v optice spíše závislostní syntaxe, s několika drobnými výhradami, které bych rád uvedl:

a) Předložka *di* v dělivém členu (s. 30) je diachronní záležitostí, synchronně se subjekt takto uvedený nechová jako genitivní (na rozdíl od např. českého genitivu záporového).

b) Vymezení podmětu jako větného členu, který označuje původce děje (s. 30) není korektní a protirečí si s kapitolou o sémantických rolích podmětu (s. 32-33).

c) Nerozumím pojetí tzv. logického podmětu, jak jej autorka vymezuje na s. 31 v příkladu *A Marco piace la pizza*. Proč je větný člen *a Marco* označován za logický předmět? V citovaném prameni je věc představena v poněkud jiném světle.

d) Nerozumím tomu, proč autorka hovoří o podmětu nominálních frází (s. 35), když předmět je z povahy věci vždy člen vztahovaný ke slovesu. V citovaném příkladu *Ancora lui! Avevo detto che non volevo più incontrarlo!* není zájmeno *lui* předmětem slovesa, referenčně se objevuje jako předmět slovesa následující výpovědi. Jiná je situace u eliptických konstrukcí (s. 51-52), kde o podmětu hovořit lze.

e) Je otázkou, zda se v případě záporového genitivu a podobných jevů (s. 39) dá hovořit o podmětu v kanonickém slova smyslu: chybí tu mj. také shoda se slovesem v rodě a čísle (srov. *V místě samém nebylo kostela*).

Vlastní výzkum prováděla autorka na korpusu Intercorp, vybrala si pouze beletristické texty A. Baricca v originále a v překladu A. Flemrové. Stanovila si za cíl vyhledat příklady použití podmětových zájmen 1. a 2. osoby a roztřídit je do kategorií podle toho, jaké okolnosti/faktory si přítomnost zájmena vynutily (resp. ji motivovaly). Analýza je pečlivá a v zásadě správná, ač - jak konstatuje sama autorka - v řadě případů jde spíše o souběh faktorů, takže zařazení do konkrétní kategorie může být kompromisem. Jeden drobný pedantský detail: na s. 67 a 69 je jeden příklad uveden dvakrát.

Cíle práce byly v tomto ohledu naplněny. Na druhou stranu záměr popsat problém z hlediska premis generativní gramatiky, avizovaný v úvodu, naplněn nebyl. Srovnání italštiny a češtiny přitom nabízí v tomto směru řadu zajímavých podnětů. Čeština např. navzdory předpokladům

(které cituje mj. Graffi) umožňuje vyjádření pronominálního subjektu i u neosobních sloves (např.: *Podívej, ono prší!*). Oproti italštině také vyžaduje povinný pronominální subjekt ve formě ukazovacího zájmena v některých konstrukcích (srov. *È vero* oproti čes. *To je pravda*), což by jazyk typu pro-drop vyžadovat neměl.

Po formální stránce práce zcela odpovídá požadavkům.

Závěr:

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **velmi dobrou**.

.....
doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 22. května 2015